

รายงานสรุป

โครงการเครือข่ายชุมชนร่วมใจ ป้องกันภัยผลิตภัณฑสุภาพ
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563

พชต.บวร.ร.
สร้างสุข@บางตะพวง

ต้นแบบเครือข่ายชุมชนร่วมใจ
ป้องกันภัยผลิตภัณฑสุภาพ สู่มสุขภาพดีวิถีปากพนัง

● ชุมชนบางตะพวง ตำบลบางตะพวง
อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

คำนำ

โครงการ ต้นแบบเครือข่ายชุมชนร่วมใจ ป้องกันภัยผลิตภัณฑ์สุขภาพ สู่อุบัติวิธีปากพ่อง (พชต. บวร.ร. สร้างสุข@บางตะพอง) ชุมชนบางตะพอง ตำบลบางตะพอง อำเภอปากพ่อง จังหวัดนครศรีธรรมราช ดำเนินการตามยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนอำเภอปากพ่อง ที่คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนอำเภอปากพ่อง(พชอ.) ได้กำหนดไว้คือ 1).สุข @ ปากพ่อง 2). เด็กปากพ่องสร้างชาติ 3).ปากพ่องสะอาด ปลอดภัย ปลอดภัย โดยใช้ยุทธศาสตร์ที่ 3 ประเด็นความปลอดภัย โดยเฉพาะการคุ้มครองผู้บริโภค สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมขับเคลื่อนโครงการ มุ่งหวังให้ประชาชนได้รับการคุ้มครองมีกลไกของชุมชนที่เข้มแข็งจะช่วยเหลือกันในการดูแลตนเองและชุมชน ในการใช้ผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ปลอดภัย และไม่ให้มีผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ไม่ปลอดภัยเข้ามาจำหน่ายในชุมชน และเป็นการสร้างเสริมความเข้มแข็งให้ชุมชนในระยะยาวโครงการต้นแบบเครือข่ายชุมชนร่วมใจ ป้องกันภัยผลิตภัณฑ์สุขภาพสู่อุบัติวิธีปากพ่อง (พชต. บวร.ร.สร้างสุข @บางตะพอง) สามารถใช้เป็นต้นแบบของการพัฒนางานคุ้มครองผู้บริโภคแบบมีส่วนร่วม ซึ่ง ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

คณะผู้จัดทำโครงการฯ จึงได้จัดทำรายงานสรุปโครงการ เพื่อแสดงให้เห็นผลการดำเนินโครงการประโยชน์ที่ได้รับ ปัจจัยแห่งความสำเร็จ ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค ตลอดจนความต่อเนื่องและความยั่งยืน

ดร.ภญ.ศรีสุดา ศิลาโชติ

เภสัชกรชำนาญการพิเศษ

หัวหน้ากลุ่มงานเภสัชกรรมและคุ้มครองผู้บริโภค โรงพยาบาลปากพ่อง

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
ความเป็นมา	1-2
วัตถุประสงค์	3
ระยะเวลาการดำเนินการ	3
กลุ่มเป้าหมาย และพื้นที่การดำเนินการ	3
ภาคีเครือข่ายที่ร่วมดำเนินงาน	3-4
ตัวชี้วัดความสำเร็จ/เป้าหมายโครงการ	4
วิธีการดำเนินการ	4-6
ผลการดำเนินงาน	6-7
สรุปผลการดำเนินงาน	7-8
ประโยชน์ที่ได้รับ	8
ปัจจัยแห่งความสำเร็จของโครงการ	8
ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคของโครงการ	9
ความต่อเนื่องและความยั่งยืนของโครงการ	9

รายงานสรุป

โครงการเครือข่ายชุมชนร่วมใจ ป้องกันภัยผลิตภัณฑ์สุขภาพ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563
 ชื่อโครงการ ต้นแบบเครือข่ายชุมชนร่วมใจ ป้องกันภัยผลิตภัณฑ์สุขภาพ สู่สุขภาพดีวิถีปากพ่อง
 (พชต. บวร.ร. สร้างสุข@บางตะพวง)
 ชุมชนบางตะพวง ตำบลบางตะพวง อำเภอปากพ่อง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ความเป็นมา

แผนยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี(พ.ศ. 2560 - 2579) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) นโยบายประเทศไทย 4.0 เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ(Sustainable Development Goals: SDGs) โดยแผนยุทธศาสตร์ ฉบับนี้ประกอบด้วย สถานการณ์และปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ สถานะสุขภาพ ยุทธศาสตร์ ความเป็นเลิศ 4 ด้าน ของกระทรวงสาธารณสุข คือ 1) ส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค และคุ้มครองผู้บริโภคเป็นเลิศ (Promotion, Prevention & Protection Excellence) 2) บริการเป็นเลิศ (Service Excellence) 3) บุคคลเป็นเลิศ (People Excellence) และ 4) บริหารเป็นเลิศด้วยธรรมาภิบาล (Governance Excellence) มีแผนงาน/โครงการรวมทั้งสิ้น 15 แผนงาน 45 โครงการ ซึ่งเป้าหมายตัวชี้วัดและมาตรการสำคัญแต่ละโครงการ ตลอดจนแนวทางการขับเคลื่อนและการประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อขับเคลื่อนและสร้างความเข้าใจร่วมกันในการดำเนินงานด้านสาธารณสุขให้แก่ทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข

งานคุ้มครองผู้บริโภคในปัจจุบัน มีกระแสการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพ ผลิตภัณฑ์เสริมอาหารได้รับความนิยมนจากผู้บริโภค ทุกเพศ ทุกวัย ส่วนหนึ่งมาจากการเข้าถึงการโฆษณาผลิตภัณฑ์ได้ง่าย หลายช่องทาง โดยเฉพาะสื่อ ออนไลน์ และการขายตรง ดังนั้นผลิตภัณฑ์สุขภาพ ผลิตภัณฑ์เสริมอาหารที่ประชาชนบริโภค มีทั้งที่ผลิตภายในประเทศ และนำเข้ามาจากต่างประเทศ และมีแนวโน้มมากขึ้น หน่วยงานภาครัฐได้พยายามตรวจสอบความปลอดภัย และเฝ้าระวังการโฆษณาเกินจริงของผลิตภัณฑ์สุขภาพ ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร แต่ยังคงพบว่ามีความปลอดภัยในการบริโภคอยู่จำนวนมาก สถานการณ์ปัญหาด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพในประเทศไทย ที่ยังมีปัญหาได้แก่การจำหน่ายยา พบมากมีการจับกุมดำเนินคดีผู้ผลิตยาปลอม รวมถึงยาเสพติด ตรวจสอบ โรงงาน การโฆษณา ผลิตภัณฑ์ สุขภาพทางสื่อต่าง ๆ โทรศัพท์ดาวเทียม เคเบิลทีวี และอินเทอร์เน็ต ร้านขายยาผิดกฎหมาย ร้านขายยาที่ไม่มีใบอนุญาต ลักลอบขายยาผิดกฎหมาย และ ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร ได้แก่ ปลอม การโฆษณาผ่านเว็บไซต์ แสดงฉลากไม่ถูกต้อง ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) ได้ดำเนินงานตรวจสอบเฝ้าระวังการ โฆษณาผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ กระทำผิดกฎหมาย จำนวน รวม 29,132 เรื่อง และพบการฝ่าฝืนกฎหมายโฆษณาฯ จำนวนรวม 1,997 เรื่อง ผลิตภัณฑ์ที่พบโฆษณาฝ่าฝืนกฎหมายมากที่สุด คือ อาหาร (พบการฝ่าฝืนร้อยละ 13) รองลงมา คือ ยา วัตถุเสพติดและเครื่องสำอาง ตามลำดับ (Health Intervention and Technology Assessment Program, 2019) นอกจากนี้ปัญหาที่พบจากการบริโภค ผลิตภัณฑ์สุขภาพ ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร ยังพบว่าประชาชนมี การบริโภคอาหารที่มีไขมันสูง บริโภคเครื่องดื่มประเภทน้ำอัดลมและเครื่องดื่มที่มีรสหวาน และบริโภค อาหารกรุบกรอบ ร้อยละ 65.5, 49.6 และ 35.5 ตามลำดับ และยังคงพบว่ามีผลิตภัณฑ์สุขภาพที่มีการโฆษณา ขาวใส-ลดน้ำหนักนั้น เมื่อตรวจสอบแล้วพบว่ามีสารปนปลอมอันตราย และผลการตรวจผลิตภัณฑ์สุขภาพแต่ ละผลิตภัณฑ์ทั้งอาหารเสริม เครื่องสำอาง และยาที่มีการ

ลักลอบใส่สารอันตรายหลายรายการ โดยในส่วนของ ผลิตภัณฑ์เสริมอาหารที่มีสารปนปลอมโดยมีการผสมยาแผนปัจจุบัน แยกเป็นผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อ ลด น้ำหนัก ได้แก่ ยาลดความอ้วน อีเฟดรีน ไซบูทรามิน ซึ่งจะออกฤทธิ์ต่อระบบประสาทส่วนกลางทำให้ไม่รู้สึกริวแต่เกิดอาการทางจิตและประสาท พบอันตรายทำให้การเต้นของหัวใจผิดจังหวะ และทำให้เสียชีวิตได้ (สุขุม กาญจนพิมาย, 2562) สินค้าไม่ปลอดภัยมีความหลากหลาย กระจายอยู่ทุกพื้นที่ในประเทศไทย นับว่า เป็นความเสี่ยงสำคัญที่ผู้บริโภคต้องเผชิญอยู่เป็นประจำ ส่งผลกระทบต่อสุขภาพในระดับต่ำจนถึงรุนแรงเสียชีวิต แต่ด้วยข้อจำกัดของทรัพยากรที่มีอยู่ ทำให้ไม่สามารถที่จะจัดการกับสินค้าไม่ปลอดภัยในทุกรายการได้ จำเป็นต้องอาศัยกลไกการคุ้มครองผู้บริโภคในพื้นที่ร่วมกันดำเนินการเพื่อปกป้องและคุ้มครองประชาชน รวมทั้งสร้างความเข้มแข็งให้กับผู้บริโภคในพื้นที่ในการดูแลตนเองให้ปลอดภัยจากสินค้าอันตรายต่าง ๆ

ในระดับอำเภอได้มีคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ (พชอ.) เป็นกลไกใหม่ในการดำเนินการดูแลคุณภาพชีวิตประชาชนในอำเภอ จึงมีความเหมาะสมในการจัดการผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ไม่ปลอดภัย โดยการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับภาคีระดับตำบล เชื่อมโยง ทั้งบ้าน วัด โรงเรียน และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (พชต.บวร.ร.) จะทำให้เกิดขบวนการสร้างความปลอดภัยในการใช้สินค้าและบริการ นอกจากนี้ การบริโภคที่ไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ยังส่งผลเสียต่อสุขภาพ โดยเฉพาะโรคที่มาจากพฤติกรรมบริโภค ไม่ว่าจะเป็นโรคไม่ติดต่อ เช่นโรคเบาหวาน และความดันโลหิตสูง ที่พบมากในทุกพื้นที่ของประเทศไทยและจะเป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญของประเทศไทยยากแก่การแก้ไข และต้องเสียเงินในการจัดซื้อยาเพื่อให้ประชาชนใช้ในการกินเพื่อควบคุมโรคตลอดชีวิตของผู้ที่ป่วยด้วยโรคดังกล่าว ทำให้เกิดปัญหาด้านเศรษฐกิจอีกทางหนึ่งด้วย

อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ประกอบด้วย 17 ตำบล 141 หมู่บ้าน 22 ชุมชน 25,983 ครัวเรือน มีประชากรทั้งสิ้น 99,117 คน ประกอบด้วยโรงพยาบาลชุมชน ขนาด 120 เตียง จำนวน 1 แห่ง และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพสต.) 25 แห่ง อำเภอปากพนัง ได้ให้ความสำคัญกับการดูแลสุขภาพประชาชน โดยคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ (พชอ.) ซึ่งสำนักงานสาธารณสุขอำเภอปากพนัง ในฐานะหน่วยงานเลขานุการ พชอ. ได้จัดประชุมคณะกรรมการ และ พชอ.อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้วางยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนอำเภอปากพนังไว้คือ 1).สุข @ ปากพนัง 2).เด็กปากพนังสร้างชาติ 3).ปากพนังสะอาด ปลอดภัย ปลอดภัย ซึ่งยุทธศาสตร์ที่ 3 ประเด็นความปลอดภัย โดยเฉพาะการคุ้มครองผู้บริโภค เป็นแนวทางที่ดี ที่จะทำให้ประชาชนได้รับการคุ้มครองมีกลไกของชุมชนที่เข้มแข็งจะช่วยเหลือกันในการดูแลตนเองและชุมชน ในการใช้ผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ปลอดภัย และไม่ให้มีผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ไม่ปลอดภัยเข้ามาขายในชุมชน จะเป็นการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนในระยะยาว มีความสอดคล้องกับแผนงานของคณะกรรมการอาหารและยา สำนักงานสาธารณสุขอำเภอปากพนัง ร่วมกับโรงพยาบาลปากพนัง ทำหน้าที่เลขานุการ พชอ.ปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช จึงเห็นควรจัดทำโครงการเพื่อพัฒนาต้นแบบเครือข่ายชุมชนร่วมมือ ป้องกันภัยผลิตภัณฑ์สุขภาพสู่สุขภาพดีวิถีปากพนัง (พชต. บวร.ร.สร้างสุข @บางตะพวง) เพื่อเป็นตัวอย่างการดำเนินงานให้กับพื้นที่อื่น ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาต้นแบบเครือข่ายชุมชนในการป้องกันภัยจากผลิตภัณฑ์สุขภาพ
2. เพื่อใช้การมีส่วนร่วมของชุมชน ภาควิชาเครือข่าย (พขต.บวร.ร.) ในการแก้ปัญหาการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพของชุมชนอย่างยั่งยืน
3. เพื่อให้ชุมชนเข้มแข็งสามารถดูแลตนเอง ครอบครัว ชุมชนได้
4. เพื่อลดอัตราการป่วยด้วยโรคที่เกิดจากพฤติกรรมกรรมการบริโภค

ระยะเวลาการดำเนินการ

ตั้งแต่วันที่ 1 เดือนธันวาคม พ.ศ.2562 ถึงวันที่ 31 เดือนกรกฎาคม พ.ศ.2563

กลุ่มเป้าหมาย และพื้นที่การดำเนินการ

ประชาชนในตำบลบางตะพong อำเภอบางแพ จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 329 คน

ประกอบด้วย

1.กลุ่มแม่และเด็ก	จำนวน	40	คน
2.กลุ่มวัยเรียน (ป.1-ป.6)	จำนวน	30	คน
3.อสม.	จำนวน	23	คน
4.ผู้นำชุมชน	จำนวน	10	คน
5.ตัวแทนจากร้านขายของชำ	จำนวน	7	คน
6.ผู้สูงอายุ	จำนวน	216	คน
7.วัดสร้างสุขตำบลบางตะพong พระภิกษุ	จำนวน	3	รูป

ภาคีเครือข่ายที่ร่วมดำเนินงาน

ภาคีเครือข่ายที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมโครงการต้นแบบเครือข่ายชุมชนร่วมใจ ป้องกันภัยผลิตภัณฑ์สุขภาพสู่สุขภาพดีวิถีปากแพ (พขต. บวร.ร.สร้างสุข@บางตะพong) ทั้งในส่วนสนับสนุนการดำเนินโครงการ และการเข้าร่วมกิจกรรมโครงการ ดังนี้

1. เครือข่ายภาคราชการ ได้แก่
 - สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครศรีธรรมราช สนับสนุนและให้คำปรึกษา
 - โรงพยาบาลปากแพ สนับสนุนวิชาการ วิทยากร
 - สำนักงานสาธารณสุขอำเภอบางแพ สนับสนุนวิชาการ ประสานงานพื้นที่
 - โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบางขลัง สนับสนุน ประสานงาน การดำเนินกิจกรรมในพื้นที่
 - โรงเรียนวัดหงส์แก้ว สนับสนุน ประสานงาน การดำเนินกิจกรรมในพื้นที่
 - องค์การบริหารส่วนตำบลบางศาลา สนับสนุน ประสานงาน การดำเนินกิจกรรมในพื้นที่
2. เครือข่ายภาคประชาชน เข้าร่วมกิจกรรมโครงการ ได้แก่
 - กลุ่มร้านค้าร้านชำ
 - กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุข
 - กลุ่มผู้สูงอายุ
 - กลุ่มนักเรียน

- กลุ่มผู้นำชุมชน
- กลุ่มแม่บ้าน
- วัดหงส์แก้ว

ตัวชี้วัดความสำเร็จ/เป้าหมายโครงการ

1. เกิดต้นแบบเครือข่ายชุมชนในการป้องกันภัยจากผลิตภัณฑ์สุขภาพ
2. เกิดการมีส่วนร่วมของชุมชน ภาคีเครือข่าย (พชต. บวร.ร.) ในการแก้ปัญหาการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพของชุมชนตำบลบางตะพong อย่างยั่งยืน
3. เกิดชุมชนเข้มแข็ง ประชาชนในชุมชนตำบลบางตะพongสามารถดูแลตนเอง ครอบคลุม ชุมชนได้
4. อัตราการป่วยด้วยโรคที่เกิดจากพฤติกรรมกรรมการบริโภคของประชาชนในตำบลบางตะพongลดลง

วิธีการดำเนินการ

1. เขียนโครงการ ขอความเห็นชอบจากกองพัฒนาศักยภาพผู้บริโภค สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา
2. แต่งตั้งคณะทำงานระดับอำเภอ ระดับตำบล
3. ประชุมชี้แจงคณะทำงานทุกระดับ
4. ดำเนินกิจกรรมตามแผนงาน โครงการ ที่ได้รับการอนุมัติ

ประกอบด้วย กิจกรรม ”สร้างสุขทุกกลุ่มวัย ผู้บริโภคมั่นใจ ร้านชำปลอดภัย ด้วยกลไก พชต.บวร.ร.”

ด้วย แนวคิด 4P (Protection Promotion Prevention Preservation) ดังนี้

- 4.1 Protection (คุ้มครอง) “บริโภคถูกต้อง ป้องกันภัยสุขภาพ” (พัฒนาศักยภาพ สร้างเสริมความรู้ ประชากร 4 กลุ่มวัย) ได้แก่ ตัวแทนร้านชำ กลุ่มแม่และเด็ก กลุ่มวัยเรียน กลุ่มวัยทำงาน(อสม) กลุ่มผู้สูงอายุ (เชื่อมโยงกับกิจกรรม วัดสร้างสุขผู้สูงวัยตำบลบางตะพong) โดยมีเป้าหมายให้ประชากรทุกกลุ่มวัยในชุมชน มีความรู้ ความเข้าใจในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ถูกต้อง อ่านฉลากเป็น เน้นการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพมาตรฐาน มีระบบการเฝ้าระวังผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ไม่ปลอดภัย ที่เข้ามาจำหน่ายในชุมชน เพิ่มช่องทางการรายงานปัญหาผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ไม่ปลอดภัย การร้องเรียน ร้องทุกข์

4.2 Promotion (ส่งเสริม) “สร้างกลุ่มคุ้มครองชุมชน (จิตอาสา พชต.บวร.ร)” สนับสนุนให้เกิดกำลังคนด้านสุขภาพในพื้นที่ พัฒนาผู้ผ่านกิจกรรมบริโภคถูกต้องจากข้อ 4.1 ให้เกิดการรวมตัวเป็นกลุ่มจัดตั้งโครงสร้างหมู่บ้านด้านสุขภาพ โดยใช้กลุ่มวัย เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันภายในหมู่บ้านชุมชน เช่นกลุ่ม อย.น้อย กลุ่มอสม.เชี่ยวชาญด้านการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ กลุ่มร้านค้าร้านชำ กลุ่มผู้นำชุมชน วัดสร้างสุข ประสานงานกับกลุ่มบุคลากรสาธารณสุข โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านบางขลัง โรงพยาบาลปากพ่อง เพื่อทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง โดยมีผู้นำชุมชนอสม. เป็นแกนนำ

4.3 Prevention (ป้องกัน) “พลัง พชต.บวร.ร. สร้างสุข @ บางตะพง” สร้างกลุ่ม พชต. ทำงานประสานกับกลุ่ม บวร.ร. (พชต.บวร.ร.) ของแต่ละหมู่บ้าน เครือข่ายพชต. บวร.ร.ที่เกิดขึ้น มีการจัดกิจกรรมสุขภาพของหมู่บ้าน เฝ้าระวังและจัดการความเสี่ยงผลิตภัณฑ์ในชุมชน เช่น การตรวจสอบปนเปื้อน การตรวจร้านค้า การตรวจคุณภาพอาหาร การตรวจตลาดนัด การติดตามเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุเพื่อติดตามการใช้ยาไม่ปลอดภัยในชุมชน จัดมหกรรมตลาดนัดสุขภาพดี ชาวบางตะพงบริโภคอาหารปลอดภัย เป็นต้น เป็นการใช้กลไกของชุมชน ให้ทุกคนตระหนักในหน้าที่และเห็นความสำคัญของการบริโภคปลอดภัย

5. ประเมินผลการดำเนินงาน ก่อนการดำเนินงาน ระหว่างการดำเนินงาน และหลังการดำเนินงาน

6. Preservation (อนุรักษ์) ถอดบทเรียนการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคของตำบลบางตะพวงโดยชุมชน เพื่อสร้างความยั่งยืนด้วยความร่วมมือของชุมชน

7. จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานโครงการและวิดิทัศน์สรุปผลการดำเนินโครงการ

8. ส่งหลักฐานการเบิกจ่ายเงินในโครงการฯ และเสนอผลการดำเนินงานโครงการฯต่อผู้บริหาร

ผลการดำเนินงาน

จากข้อมูลผลการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพในต้นปีงบประมาณ 2562 พบว่า ร้านขายของชำในพื้นที่ตำบลบางตะพวง พัฒนาร้านชำไม่ผ่านตามเกณฑ์มาตรฐาน โดยส่วนใหญ่พบปัญหาการจัดการสิ่งแวดล้อมบริเวณโดยรอบร้าน การดูแลความสะอาดของชั้นวางและพื้นร้านไม่ถูกสุขลักษณะ ถึงร้อยละ 71.43 ผู้ประกอบการไม่สามารถตรวจสอบวันที่ผลิต วันที่หมดอายุของสินค้าได้ ร้อยละ 71.43 นอกจากนี้ยังพบว่าร้านขายของชำ จำหน่ายผลิตภัณฑ์อาหารที่ไม่มีเครื่องหมาย อย. ร้อยละ 71.43 มีการจำหน่ายผลิตภัณฑ์อาหารที่หมดอายุหรือเสื่อมคุณภาพถึงร้อยละ 85.71 และยังคงพบที่มีการจำหน่ายยาแผนปัจจุบัน ยาอันตรายถึง ร้อยละ 57.14

ในช่วงกลางปี 2562 อำเภopakพนังได้ดำเนิน “โครงการต้นแบบการจัดการสินค้าไม่ปลอดภัย โดยกลไกพขอ.” ขึ้น โดยใช้อำนาจอันชอบธรรมของผู้นำชุมชน ในการจัดการกับสินค้าที่ไม่ปลอดภัยในชุมชน ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ.2457 โดยมีการชี้แจงทำความเข้าใจให้ ทีมพขอ.ทุกตำบล ได้รับทราบอำนาจหน้าที่ มีการลงนามบันทึกข้อตกลงร่วมกันระหว่างนายอำเภopakพนัง และกำนันทุกตำบล ในการจัดการกับสินค้าที่ไม่ปลอดภัย นอกจากนี้ยังมีการจัดกิจกรรม “KICK OFF ร้านชำปลอดภัย” พร้อมกันทั้งอำเภอ เพื่อเป็นการกระตุ้นเตือนผู้ประกอบการร้านชำ ให้ตระหนักและเห็นความสำคัญในการพัฒนาร้านชำให้ได้มาตรฐาน ซึ่งตำบลบางตะพวงได้สอดรับนโยบายและร่วมดำเนินกิจกรรมทุกกิจกรรม

ช่วงปลายปี 2562 จนถึงปัจจุบัน ตำบลบางตะพวงได้ดำเนินโครงการต้นแบบเครือข่ายชุมชนร่วมใจ ป้องกันภัยผลิตภัณฑ์สุขภาพ สุขภาพดีวิถีปากพนัง ขึ้น ทำให้พื้นที่ที่มีกลไกของชุมชนที่เข้มแข็ง ร้านขายของชำในพื้นที่ต้นตัวในการพัฒนาร้านขายของชำให้ถูกต้องตามเกณฑ์มาตรฐาน ประชาชนมีความปลอดภัยในการเลือกใช้ผลิตภัณฑ์สุขภาพมากขึ้น

ตาราง เปรียบเทียบผลการประเมินเกณฑ์มาตรฐานร้านชำในประเด็นที่ไม่ผ่านเกณฑ์ ก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ

ที่	หัวข้อประเมิน	ปี 2562 (ก่อนร่วมโครงการ)		ปี 2563 (หลังร่วมโครงการ)	
		ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน
1. หมวดสถานที่ อุปกรณ์ และสิทธิผู้บริโภค					
	1.1 ชั้นวางของพื้นร้านและบริเวณโดยรอบร้านสะอาด	2 (28.57%)	5 (71.43%)	5 (71.43%)	2 (28.57%)
	1.7 ผู้ประกอบการสามารถตรวจสอบวันที่ผลิตวันที่หมดอายุของสินค้าได้	2 (28.57%)	5 (71.43%)	6 (85.71%)	1 (14.29%)
2. หมวดผลิตภัณฑ์					
2.1 อาหาร					
	1.1 ไม่มีผลิตภัณฑ์อาหารที่ไม่มีเครื่องหมายอย. จำหน่าย	2 (28.57%)	5 (71.43%)	6 (85.71%)	1 (14.29%)
	1.3 ไม่มีผลิตภัณฑ์อาหารที่หมดอายุ/เสื่อมคุณภาพจำหน่าย	1 (14.29%)	6 (85.71%)	6 (85.71%)	1 (14.29%)
2.2 ยา					
	1.1 ไม่พบการจำหน่ายยาแผนปัจจุบัน ยาอันตราย ยาควบคุมพิเศษ ยกเว้นยาสามัญประจำบ้าน	3 (42.86%)	4 (57.14%)	6 (85.71%)	1 (14.29%)

สรุปผลการดำเนินงาน

จากการศึกษาความรู้และพฤติกรรมเกี่ยวกับการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพอย่างต่อเนื่อง พบว่า หลังเข้าร่วมโครงการ กลุ่มเป้าหมายมีความรู้และพฤติกรรมอยู่ในระดับดีมาก

ตารางสรุป ความรู้และพฤติกรรมเกี่ยวกับการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพอย่างต่อเนื่อง ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมในโครงการฯ

เรื่อง	ผลการประเมิน (ค่าร้อยละ)		ระดับ	
	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง
ความรู้ เกี่ยวกับการบริโภคอย่างปลอดภัย	80.10	82.40	ดีมาก	ดีมาก

หมายเหตุ เกณฑ์การประเมินความรู้เกี่ยวกับการบริโภคอย่างปลอดภัย

ตอบถูกต้องร้อยละ 80 ขึ้นไป	หมายถึง มีความรู้เกี่ยวกับการบริโภคอย่างปลอดภัยในระดับดีมาก
ตอบถูกต้องร้อยละ 70 - 79	หมายถึง มีความรู้เกี่ยวกับการบริโภคอย่างปลอดภัย ในระดับดี
ตอบถูกต้องร้อยละ 60 - 69	หมายถึง มีความรู้เกี่ยวกับการบริโภคอย่างปลอดภัย ในระดับปานกลาง
ตอบถูกต้องร้อยละ 50 - 59	หมายถึง มีความรู้เกี่ยวกับการบริโภคอย่างปลอดภัย ในระดับพอใช้
ตอบถูกต้องต่ำกว่าร้อยละ 50	หมายถึง มีความรู้เกี่ยวกับการบริโภคอย่างปลอดภัย ในระดับต่ำ

เรื่อง	ผลการประเมิน (ค่าเฉลี่ย)		ระดับ	
	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง
พฤติกรรม เกี่ยวกับการบริโภคอย่างปลอดภัย	3.58	3.82	ดีมาก	ดีมาก

หมายเหตุ เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมกรรมการบริโภคอย่างปลอดภัย

ค่าเฉลี่ย 3.26 – 4.00	หมายถึง มีพฤติกรรมกรรมการบริโภคอย่างปลอดภัย ในระดับดีมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.25	หมายถึง มีพฤติกรรมกรรมการบริโภคอย่างปลอดภัย ในระดับดี
ค่าเฉลี่ย 1.76 – 2.50	หมายถึง มีพฤติกรรมกรรมการบริโภคอย่างปลอดภัย ในระดับพอใช้
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.75	หมายถึง มีพฤติกรรมกรรมการบริโภคอย่างปลอดภัย ในระดับต้องปรับปรุง

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. เกิดการมีส่วนร่วมของชุมชน ภาศึเครือข่าย (พชต. บวร.ร.) ในการแก้ปัญหาการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพของตำบลบางตะพวง
2. ชุมชนมีความเข้มแข็ง ประชาชนในตำบลบางตะพวงสามารถดูแลตนเอง ครอบครัว และชุมชนได้
3. เกิดเป็นต้นแบบเครือข่ายชุมชนในการป้องกันภัยจากผลิตภัณฑ์สุขภาพ และสามารถขยายผลการดำเนินงานให้กับพื้นที่อื่นๆ

ปัจจัยแห่งความสำเร็จของโครงการ

ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคของตำบลบางตะพวงเกิดจากการที่ “ผู้นำทำจริง ไม่ทิ้งชุมชน ทุกคนมีส่วนร่วม รวมพลังเป็นหนึ่งเดียว” นั่นคือ ผู้นำของชุมชนคือกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน อาสาสมัครสาธารณสุข ผู้นำศาสนา ผู้บริหารสถานศึกษา และ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ร่วมคิด ร่วมวางแผน และร่วมลงมือทำ ด้วยสำนึกบางตะพวงคือบ้านของทุกคน คนในบางตะพวงคือญาติพี่น้อง การขับเคลื่อนการดำเนินงานทุกขั้นตอนต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทั้งในส่วนของผู้นำชุมชน วัด โรงเรียน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล กลุ่มแกนนำเข้าใจยุทธศาสตร์ของอำเภอที่มีความชัดเจน เข้าใจง่าย ถูกถ่ายทอดลงสู่ผู้ปฏิบัติ และมีเป้าหมายเดียวกัน ให้ความสำคัญกับการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ ประชาชนเห็นความสำคัญในการดูแลสุขภาพของตนเอง ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำ ร่วมกันแก้ปัญหา กับผู้นำ จึงทำให้การดำเนินงานโครงการสำเร็จลุล่วง และส่งผลให้ประชาชนในตำบลบางตะพวงสามารถช่วยกันดูแลสุขภาพของตนเอง ครอบครัว และชุมชนได้

ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคของโครงการ

กลุ่มผู้สูงอายุ บางคนยังไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม เนื่องจากสภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่ม บางคนอาศัยอยู่ห่างจากเพื่อนบ้าน เดินทางมาทำกิจกรรมกับกลุ่มไม่ได้เต็มที่ บางรายอยู่เพียงลำพัง และต้องดูแลตนเอง อาสาสมัครสาธารณสุขและเจ้าหน้าที่ อาจจะไม่ค่อยมีเวลาเพียงพอในการเข้าไปดูแล ทำให้ความเชื่อด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องยังคงมีอยู่บ้าง

ความต่อเนื่องและความยั่งยืนของโครงการ

โครงการต้นแบบเครือข่ายชุมชนร่วมใจ ป้องกันภัยผลิตภัณฑ์สุขภาพสู่สุขภาพดีวิถีปากพนัง (พชต. บวร. ร.สร้างสุขที่บางตะพong) ถือเป็นโครงการต้นแบบของอำเภอปากพนัง เพื่อสร้างสุขภาพที่ดีให้ประชาชนทั้งในด้านการเลือกซื้อ เลือกใช้ผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ได้มาตรฐานและการดำรงชีวิตที่ปลอดภัย ทำให้สุขภาพดี มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกันในชุมชน ซึ่งสามารถขยายผลการดำเนินกิจกรรมไปได้อีก 17 ตำบลในอำเภอปากพนัง รวมถึงการพัฒนาเชื่อมโยงกับกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่น เพื่อให้เป็นโครงการที่สามารถใช้งบประมาณของกองทุนได้ ทำให้ประชาชนในอำเภอปากพนังได้รับโอกาสที่ดีด้านสุขภาพ รวมถึงเกิดความสามัคคีของตนในชุมชนด้วยพลัง พชต. บวร.ร. สามารถขยายโครงการได้ครอบคลุมทั้งอำเภอ

